

Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta

1 AVUSTUSLAJIT

Asetusluonnoksen 1 §:n mukaan Avustus voidaan myöntää yleisavustuksena, investointiavustuksena tai hankeavustuksena. Nykymuodossa STEA-avustuksista merkittävin osa on kohdennettuja toiminta-avustuksia. Perusteluissa on avattu avustuslajien määrittelyä ja otettu kantaa näihin toiminta-avustuksiin, mutta selvästi määritelmiä tulisi vielä hiukan hioa. Perusteluissa sivutaan nimenomaisesti termiä ”kohdennettu toiminta-avustus”, sinänsä toiminta-avustukset ovat olleet aina kohdennettuja tiettyyn toimintaan.

Sydänliitto on tyytyväinen siihen, että yleisavustusten osalta ei puhuta ”kohdennetuista yleisavustuksista”, vaan muotoilu on enemmän sen muotoinen, että yleisavustus on tarkoitettu kaikkeen sääntömääräiseen toimintaan.

2 AVUSTETTAVA TOIMINTA

On selvää, että nykyisinkin osa järjestöavusteisesta toiminnasta on lakisäateistä toimintaa, kuten ohjaus- ja neuvontapalvelut, tai palvelut, joita kukaan muu toimija ei niiden erityislaatuisuuden vuoksi toteuta. Pykälän toinen momentti on sinällään kohtalaisen selkeä sen osalta, ettei avustusta voida ilman erityistä syytä myöntää valtion, kunnan tai hyvinvointialueen vastuulle kuuluvien tehtävien rahoittamiseen, ellei näillä toimilla ole välitöntä yhteyttä kokeilu- ja kehittämistyöhön tai uusien toimintamallien käyttöönottoon.

Järjestöjen ja tämän asetuksen näkökulmasta on olennaista, ettei järjestöille siirry enenevässä määrin julkisen vallan vastuulle kuuluvia tehtäviä. Järjestöavustusten tavoitteena tulisi myös tulevaisuudessa olla omaehtoisen yleishyödyllisen järjestötoiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Tämä vaarantuu, jos enenevä osa avustusvaroista kohdentuu julkisten/lakisäateisten tehtävien toimittamiseen.

3 AVUSTUKSEN MYÖNTÄMISEN EDELLYTYKSET

Muutos on pieni teknisesti suhteessa voimassa olevan asetuksen 4 pykälään. Nykyisen 4 § 1 momentin kolmannessa kohdassa todetaan, että haettaessa investointi- tai hankeavustuksia tulee esittää riittävä selvitys toiminnasta, teknisestä suunnitelmasta sekä avustuksen saajan edellytyksistä rahoittaa hankkeen omarahoitusosuudet. Asetusluonnoksen vastaavassa kohdassa nykyinen avustuslajimäärittely on poistettu, jolloin voitaneen todeta, että vastaisuudessa määrittely koskee kaikkia avustuslajeja. Tämä määrittely tuo siis yleisavustukseen uusia velvoitteita. Sydänliitto kokee tämän ristiriitaiseksi sen kanssa, että perusteluissa yleisavustus on avattu sääntömääräisen toiminnan rahoitukseksi. Jos yleisavustukselle ja sen käytölle määritellään tarkka toiminnallisuus ja tekniset suunnitelmat, yleisavustusta ei voida enää pitää kovin yleisluontoisena yleisavustuksena. Kaiken kaikkiaan uusia velvoitteita tulisi mielestämme kaikin tavoin pyrkiä välttämään. Jo nykyisellään avustusjärjestelmä tuottaa paljon hallinnollista työtä, jota päinvastoin pitäisi pyrkiä vähentämään.

4 AVUSTUKSEN MÄÄRÄ

Pykälän ensimmäinen momentti vastaa nykyistä asetusta, eikä Sydänliitolla ole siihen huomautettavaa. Seuraavat momentit määrittävät tarkemmin nykykäytännön mukaiset omavastuuosuudet sekä tavan varallisuusaseman toteamiseen. Näitä kirjauksia Sydänliitto ei puolla missään tilanteessa, koska nykymuodon kuvaaminen asetustekstissä on omiaan tilkitsemään kehitystä asian ympärillä.

Kirjauksen taustalla olevat STEAn laatimat varallisuuskriteerit tulisi määritellä uudestaan. Nykymuodossaan ne leimaavat sellaisenkin järjestön varakkaaksi, joka ei selviäisi tilikauttaakaan ilman julkista tukea. Tällaista mallia ei tulisi edistää, vaan malli pitäisi rakentaa niin, että järjestöt pyrkisivät kasvattamaan omia pääomiaan ja selviytymään tulevaisuudessa enenevissä määrin omilla pääomillaan julkisten pääomien sijaan.

5 VALTIONAVUSTUSTUKSEN HAKEMINEN

Pykälä noudattaa nykyisen asetuksen kirjauksia. Kolmannen momentin määritelmää ”erityisen painavasta syystä” kehoitamme kuitenkin pohtimaan. Nyt esitetty määritelmä siitä, että kyseessä on esimerkiksi molemmista osapuolista riippumaton laajamittainen häiriö avustusten hallinnointijärjestelmässä, on kirjaukseltaan liiankin tiukka. Koska avustusta voi hakea vain hallinnointijärjestelmän kautta, pienempikin häiriö järjestelmässä estäisi hakemisen kokonaan.

6 AVUSTUSPÄÄTÖS

Kohta vastaa voimassa olevan asetuksen 7 §. Muutos koskee toista momenttia ja nykyiseen asetukseen määriteltä talousarvion momenttia. Uusi esitys poistaa momentin määrittelyn kokonaan ja antaa sen valossa avustusviranomaisella mahdollisuuden rahoittaa toiminta jostain muustakin momentista. Sydänliitto kannattaa tehtyä muutosta.

7 AVUSTUKSEN MAKSAMINEN

Kohdassa esitetään muutosta nykyiseen asetukseen mahdollisen tarkennetun talousarvion osalta. Asetusluonnoksen mukaan: ”Jos myönnetty kohdennettu yleisavustus, investointi- tai hankeavustus poikkeaa määrältään olennaisesti haetusta avustuksesta, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus voi pyytää tarkennetun toimintasuunnitelman tai talousarvion ennen avustuksen maksamista.” Nykyisin voimassa olevan asetuksen mukaan maksamisen ehtona on se, että ”avustuksensaaja on esittänyt uuden talousarvion ja tarkennetun toteuttamis- tai toimintasuunnitelman”. Sydänliitto pitää tätä tarveharkintaa hyvänä asiana.

8 AVUSTUKSEN KÄYTTÖ

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

9 HYVÄKSYTTÄVÄT KUSTANNUKSET

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

10 YLEISAVUSTUS

Sydänliitto kokee, että avustusluonnoksen 10 § 3 momentin määritelmä on turhan laava ja se osaltaan estää järjestöjä kartuttamasta varallisuuttaan. Esitetty määritelmä tilojen vuokraamisesta, koulutustoiminnasta ja niihin verrattavasta toiminnasta on aivan liian tulkinnanvarainen. Lisäksi Sydänliitto ehdottaa avustusluonnoksen 10 §:n 4 momenttia kokonaan poistettavaksi. Oudoksumme avustuslajina käsitettä ”kohdennettu yleisavustus”, jota ei ole määritetty ja esiintyy luonnoksessa ainoan kerran tässä momentissa. Sydänliitto näkee, että yleisavustuksen tulee olla nimensä mukaisesti yleisavustus järjestön sääntömääräiseen toimintaan.

11 INVESTOINTI- JA HANKEAVUSTUKSET

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

12 OSARAHOITUSOSUUTEEN MYÖNNETTÄVÄ AVUSTUS

Sydänliitto pitää tätä uudistusta positiivisena. Tämän voisi kuvitella helpottavan useamman rahoituslähteen hankekokonaisuuksien toteuttamista.

13 EDELLEEN VÄLITETTÄVÄ AVUSTUS

Pykälä vastaa nykyistä toimintamallia.

14 ASIAKKAIDEN VALINTA

Sydänliitto kummeksuu vaatimusta säilyttää valintaa koskevia asiakirjoja kymmenen vuotta avustuksen käyttöajan päättymisestä. Kirjanpitolaki edellyttää, että kirjanpitoaineistosta mm. tilinpäätös, toimintakertomus ja tase-erittelyt on säilytettävä kymmenen vuotta, mutta tilikauden tositteet ja palkka-aineistot tulisi säilyttää kuusi vuotta. Tuntuu kohtuuttomalta, että asiakaspäätösaineistoa tulisi säilyttää pidempään kuin ko. toimintoon liittyvää taloushallinnon aineistoa. Lisäksi on syytä huomioida, että asiakkaiden valintaa koskevat asiakirjat voivat sisältää arkaluonteista henkilökohtaista tietoa. Järjestöjen velvoite näiden asiakirjojen säilyttämisestä 10 vuoden ajan voidaan kyseenalaistaa myös tietosuojasäätelyn nojalla.

15 AVUSTUKSEN KÄYTTÖAIKA

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

16 KIRJANPITO

Sydänliitto kehottaa tämänkin pykälän osalta noudattamaan kirjanpitolain mukaisia säilytysaikoja. Tällöin kuuden vuoden säilytysajan tulisi riittää kirjanpidon tositteiden osalta. Mikäli kirjanpidon säilytysajoista poiketaan, tulee järjestöjen luoda kirjanpitoaineistolle (sähköinen ja mahdollinen paperinen) erilaisia säilytysaikoja. Näistä erilaisista määrittelyistä muodostuu myös kustannuskysymys. Yksiselitteiset linjat helpottaisivat tätä.

17 SELVITYS AVUSTUKSEN KÄYTÖSTÄ

Sydänliitto yhtyy SOSTEn näkemykseen siitä, että nykyisen AUP-järjestelmän alarajaa 200 000 eurosta nostetaan 300 000 euroon. Kyseinen järjestely on järjestöille huomatta taloudellinen ja hallinnollinen rasite, joka kustannetaan avustusvaroilla.

18 MASKUJÄRJESTELY TAKAISINPERITTÄVÄSSÄ AVUSTUKSESSA

Pykälä vastanee nykykäytäntöä ja tekee näkyväksi mahdollisen takaisinperinnän takaisinmaksuajan. Sydänliitto kannattaa kirjausta.

19 NEUVOTTELUKUNNAN KOKOONPANO

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

20 ARVIOINTI- AVUSUSJAOSTON KOKOONPANO

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

21 TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

22 PALKKIOT JA KORVAUKSET

Sydänliitto yhtyy tämän osalta SOSTEn esittämään muutoksen, jossa esitettiin, että kokouspalkkiot poistettaisiin neuvottelukunnan jäseniltä. Kyseiset henkilöt ovat avustettavien järjestöjen esittämiä ja pääsääntöisesti saavat järjestöistä palkkaa. Neuvottelukunnan toimintaan osallistuminen on heille työtehtävä siinä missä muutkin.

23 VOIMAANTULO

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.

24 SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

Sydänliitolla ei ole tähän pykälään lausuttavaa.